

Plan för tillsynsvägledning för åren 2013 – 2015

Plan för tillsynsvägledning för åren 2013 – 2015

Best.nr. 511 085
Sundbyberg, februari 2013
Utgivare: Kemikalieinspektionen©
Beställningsadress: CM Gruppen, Box 11063, 161 11 Bromma
Tel: 08-5059 33 35, fax 08-5059 33 99, e-post: kemi@cm.se
Rapporten finns som nedladdningsbar pdf på www.kemi.se

Omslag: Kemikalieinspektionen
Tryck: CM Gruppen AB

Förord

Det övergripande syftet med Kemikalieinspektionens plan för tillsynsvägledning är att skapa förutsättningar för en likvärdig, rättssäker och effektiv lokal och regional kemikalietillsyn, som bidrar till att säkerställa lagstiftningens avsikter. Planen ska tydliggöra vilken tillsynsvägledning Kemikalieinspektionen tänker bedriva inom de närmaste åren och varför. Planen ska underlätta för kommuner, länsstyrelser och andra i deras planering.

De aktiviteter som finns med i planen har valts utifrån de behov som kommunerna och länsstyrelserna har uttryckt och utifrån vad Kemikalieinspektionen bedömer kommer att behövas inom de närmaste åren.

I planen beaktar Kemikalieinspektionen Tillsyns- och föreskriftrådets beskrivning av de fem egenskaper som karaktäriserar god tillsynsvägledning; att tillsynsvägledningen ska vara planerad, koordinerad, tydlig, kommunikativ och tillgänglig.

Planen har beslutats av Kemikalieinspektionens generaldirektör, Nina Cromnier. Det här är Kemikalieinspektionens fjärde flerårsplan för tillsynsvägledning.

Vi tackar alla som har lämnat synpunkter och önskemål under arbetet med denna plan.

Sundbyberg i december 2012

Kemikalieinspektionen

Hör gärna av er till Avdelningen Tillsyn på Kemikalieinspektionen om ni har några synpunkter, förslag, idéer etc. som rör Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning.

Kontaktpersoner:

Jonas Larsson
Avdelningen Tillsyn
08-519 41 389
jonas.larsson@kemi.se

Agneta Westerberg
Avdelningen Tillsyn
08-519 41 264
agneta.westerberg@kemi.se

Innehåll

Sammanfattning	6
Summary	6
Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning.....	7
Råd och Stöd	7
Samordning	7
Uppföljning och utvärdering.....	8
Kommande behov av tillsynsvägledning	8
Uppdatering av planen	9
Prioriteringar för åren 2013-2015	9
Plan för tillsynsvägledning 2013-2015.....	9

Sammanfattning

För att bidra till att den operativa kemikalietillsynen ska vara rättssäker, likvärdig och effektiv på både lokal och regional nivå tar Kemikalieinspektionen årligen fram en flerårsplan för tillsynsvägledning. Planen ska tydliggöra vilken tillsynsvägledning Kemikalieinspektionen tänker bedriva inom de närmaste tre åren och ska underlätta för kommuner, länsstyrelser och andra i deras planering.

De aktiviteter som finns med i planen har valts utifrån de behov som kommunerna och länsstyrelserna har uttryckt och utifrån vad Kemikalieinspektionen bedömer kommer att behövas inom de närmaste åren. Bland de olika formerna för tillsynsvägledning har Kemikalieinspektionen valt att prioritera nationella samverkansprojekt och information via vår webbplats.

Summary

The Swedish Chemicals Agency presents an annual three-year-plan for operative enforcement activities with the aim to ensure legally secure, equitable and efficient enforcement both at the local and regional levels. The plan clarifies activities to be conducted by the Swedish Chemicals Agency in the next three years and makes it easier for municipalities, county councils and others in their planning.

The activities included in the plan have been selected on the basis of the needs expressed by municipalities and county councils and from what the Swedish Chemicals Agency believes will be needed in the coming years. Among the various forms of regulatory guidance the Agency has chosen to prioritise national collaborative projects and information via our website.

Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning

Att ge tillsynsvägledning innebär för Kemikalieinspektionen framförallt att ge stöd och råd inom vårt vägledningsområde men också att följa upp, utvärdera och samordna den operativa tillsyn som bedrivs av kommuner och länsstyrelser.

Kemikalieinspektionen tillsynsvägleder främst i frågor som rör utsättande av kemiska produkter på marknaden. Det handlar till exempel om hur man bedömer märkningen på förpackningen till en kemisk produkt, om reglerna om barnskyddande förslutning eller kännbar varningsmärkning följs, om säkerhetsdatablad uppfyller reglerna eller om en produkt bör betraktas som ett bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionen har även tillsynsvägledning över de regler som gäller varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt. De allra flesta regler som tillsynsvägledningen omfattar är EG-förordningar som är direktverkande i Sverige eller regler som härstammar från EG-direktiv och har införlivats i svensk lagstiftning. Få regler på Kemikalieinspektionens område är av svenskt ursprung.

Råd och Stöd

Kemikalieinspektionen ger skriftligen råd och stöd via bland annat Kemikalieinspektionens webbplats www.kemikalieinspektionen.se och olika trycksaker. Muntligen ger vi råd och stöd till exempel vid utbildningar, seminarier och när Kemikalieinspektionen erbjuder kommuninspektörer och handläggare på länsstyrelserna att följa med på tillsynsbesök. Kemikalieinspektionen håller sedan många år en universitetskurs i kemikalietillsyn som främst riktar sig till yrkesverksamma miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng och ges i samarbete med Umeå Universitet. Innehållet uppdateras från år till år i takt med att regelverken förändras.

Samordning

Samordningen syftar till att tillsynen ska ske effektivt och likvärdigt runt om i landet. Samordningen sker främst i form av samverkan med kommunerna under våra nationella samverkansprojekt, men också via de seminarier och konferenser som vi själva anordnar eller deltar vid och när vi deltar och stöttar regionala projekt. Under dessa aktiviteter diskuteras bland annat vilka bedömningar som behöver göras och vilka krav som bör ställas vid olika typer av tillsyn.

De nationella samverkansprojekt som hittills bedrivits har haft återverkningar ända upp i toppen på leverantörskedjan. Exempelvis har kommunerna haft tillsyn av kemiska produkter hos återförsäljare och sedan sett till att felaktiga produkter inte fortsätter att säljas i butikerna. Bristerna har återrapporterats till Kemikalieinspektionen som därefter inspekterat de ansvariga tillverkarna och företagen som för in produkterna till Sverige. Detta för att säkerställa att de inte släpper ut produkterna på marknaden i strid med regelverket. Tillsynsvägledningen har under dessa nationella samverkansprojekt bestått av utbildning på upptaktsdagar. Där har vi beskrivit de regler som vi tycker är viktiga att kontrollera under projekten, hur detta kan gå till och vilka krav som ska ställas på företagen. Inför projekten tar vi också fram olika tillsynshandledningar och checklistor och sammanställer vanliga frågor och svar på en särskild projekthemsida. Detta gör vi för att underlätta för inspektörerna ute i kommunerna att vara effektiva i sin tillsyn. Under de nationella samverkansprojektens gång svarar vi också löpande på frågor. En positiv effekt av de här projekten är också att kommunerna ges tillfälle att utbyta erfarenheter och dra nytta av varandras kunskap i kemikalietillsyn.

Kemikalieinspektionen ser framöver ett ökat behov av att samverka med andra myndigheter med angränsande ansvarsområden i tillsynsvägledningen. Detta gäller bland andra Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Arbetsmiljöverket. Under 2009 inleddes ett samarbete med Naturvårdsverket för att reda ut sambanden mellan Reach, miljöbalken och vattendirektivet. Nästa steg i den samverkan var ett gemensamt samverkansprojekt, som startade 2012 och som riktar sig till både kommuner och länsstyrelser och som handlar om Reach. Projektet fortsätter under 2013.

Uppföljning och utvärdering

Varje år begär och samlar Kemikalieinspektionen in uppgifter om vilken kemikalietyllsyn som bedrivits i kommunerna föregående år. Detta sker inom ett antal olika regelområden och vi sammanställer årligen uppgifterna och rapporterar dessa sedan med olika intervall till EU-kommissionen. Förutom att insamlingen och sammanställningen av uppgifterna är ett krav som EU ställer på Sverige så använder vi uppgifterna för att själva få en bild av hur tillsynen ser ut i landet och på vilka områden det kan vara lämpligt med insatser från Kemikalieinspektionens sida.

De utvärderingar som deltagare får göra i samband med kurser, seminarier och nationella samverkansprojekt sammanställs och erfarenheterna och omdömena används för att utveckla tillsynsvägledningen ytterligare. I planen finns dessa med under rubriken ”Uppföljning & utvärdering”. Dessa begrepp används alltså i en vidare betydelse i denna plan jämfört med i miljötillsynsförordningen där de avser uppföljning och utvärdering av operativ tillsyn.

Kommande behov av tillsynsvägledning

Kemikalieinspektionen har egen operativ tillsyn som vi tidigare delade med kommunerna. Kommunerna är också den största målgruppen för Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning och ambitionen är att i första hand vända sig direkt till dem med tillsynsvägledningen, men en del av vår vägledning riktar sig också till länsstyrelserna. Vårt mål är att vägledningen ska vara så konkret som möjligt och vi försöker i största möjliga mån att ta med oss erfarenheter från vår egen operativa tillsyn in i utformningen av vägledningen.

Kemikalieinspektionen bedömer att det hos kommuner och länsstyrelser under flera år framåt kommer att finnas ett stort behov av tillsynsvägledning inom Kemikalieinspektionens tillsynsvägledningsområde. Behovet är främst relaterat till de omfattande europeiska kemikalielagstiftningarna Reach och CLP samt till myndigheternas nya tillsynsansvar enligt Miljötillsynsförordningen som började gälla den 1 mars 2011, främst gällande varutillsyn.

Under arbetet med att ta fram denna plan gavs samtliga kommuner och länsstyrelser möjlighet att lämna synpunkter på och önskemål kring hur de vill att Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning ska se ut de närmaste åren. Detta skedde genom att de fick bevara en enkät (nedan kallad TVL-enkät) som skickades ut i mitten av oktober 2012. Dessa önskemål och synpunkter har sedan beaktats i planen.

I denna tillsynsvägledningsplan för åren 2013–2015 stämmer kommunernas och länsstyrelsernas önskemål väl överens med de behov av tillsynsvägledning som Kemikalieinspektionen ser finns under de närmaste åren. När det gäller regelområden lyfter kommuner och länsstyrelser framförallt fram behovet av att få tillsynsvägledning om Reach och CLP. Tillsyn av varor lyfts särskilt. Ett tydligt önskemål är dessutom att tillsynsvägledningen ska vara konkret och tydlig med vilken tillsyn kommunerna kan/ska utöva. Önskemål är att tillsynsvägledningen består av en blandning av nationella samverkansprojekt,

seminarier, skriftligt material, vägledning via webben med mera. I utformningen av den här planen har Kemikalieinspektionen tagit hänsyn till de här önskemålen.

Uppdatering av planen

Planen ses över och revideras varje år. De aktiviteter som ligger närmast i tiden beskrivs mer detaljerat än de som ligger längre fram. Kemikalieinspektionen kommer fortlöpande att ge kommuner och länsstyrelser möjlighet att komma med önskemål och synpunkter på tillsynsvägledningen. Detta kommer som tidigare att ske i samband med kurser, seminarier och konferenser i dialog och via enkäter samt i samband med nationella samverkansprojekt. Kemikalieinspektionens resurser för tillsynsvägledning har de senaste åren omfattat cirka två personår per år men har från och med 2012 utökats till ca tre personår. Det är främst de handläggare på Kemikalieinspektionen som arbetar med operativ tillsyn som ansvarar för tillsynsvägledningen, men vid behov tas kompetens in från andra avdelningar på myndigheten.

Prioriteringar för åren 2013–2015

Bland de olika formerna för tillsynsvägledning har Kemikalieinspektionen valt att prioritera nationella samverkansprojekt och information via vår webbplats. De nationella projekten har tidigare visat sig få stort genomslag och har enligt resultatet av våra enkäter varit uppskattade inslag i vår tillsynsvägledning. Information via webben ska vara Kemikalieinspektionens primära kommunikationskanal och därför bör det också vara den främsta kanalen för tillsynsvägledningen.

Innehållsmässigt kommer tyngdpunkten att ligga på konkret och tydlig vägledning kring vilken tillsyn som kommunerna kan bedriva gällande Reach, CLP och varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt. Reach och CLP är relativt nya lagstiftningar och således finns ett stort behov av tillsynsvägledning kring dessa lagstiftningar. Oftast handlar den tillsynen om kemiska produkter. Tillsyn av varor är ett nytt tillsynsområde för kommunerna och är dessutom ett särskilt prioriterat område för Kemikalieinspektionen. Varor omfattas av ganska få kemikalierregler jämfört med kemiska produkter eller bekämpningsmedel. De flesta av dessa finns i Reach. Reach, CLP och varor är alla områden där det uttryckligen funnits önskemål om tillsynsvägledning i den enkät som vi skickat ut till kommuner och länsstyrelser.

Plan för tillsynsvägledning 2013–2015

Nedan redogör vi vilka insatser vi har planerat för under perioden 2013–2015. Vi ger också där det bedöms vara motiverat en kort beskrivning av varför varje enskild aktivitet valts ut under ”Kommentar”.

Skriftligt stöd & råd

Form/aktivitet	Område/innehåll	År (2013/2014/2015)	Kommentar
Information på Kemi:s webbplats www.kemi.se – (Ingången kallad Tillsynsvägledning)	Bekämpningsmedels- och varutillsyn. Arbeta fram mer vägledning på webbplatsen gällande tillsyn av bekämpningsmedel respektive varor.	2013	Uttrycklig önskan enl. TVL-enkät
	Tillsynsfrågor. Skapa en FAQ-sektion om tillsynsfrågor på webbplatsen	2013	Uttrycklig önskan enl. TVL-enkät
	Material från nationella samverkansprojekt. Publicera vägledningsmaterial från nationella samverkansprojektens projekthemsidor, exempelvis rapporter	Löpande	Uttrycklig önskan enl. TVL-enkät
	Lista med regler. Ta fram en bruttolista över regler som kommunen har tillsyn över.	2013	Uttrycklig önskan enl. TVL-enkät
	REACH- och CLP-vägledning. Tydliggöra vilken vägledning som går att hitta på Echa:s webbplats.	2013	Prioriterat område
Extranätet	Uppdatera extranätet. Efter hand som det behövs lägga upp ny information på Extranätet. Extranätet används framför allt vid de nationella samverkansprojekten och vår 7,5 poängskurs, även enkäter läggs upp där. Extranätet är en separat ingång länkad från Kemikalieinspektionens hemsida där kommuner och länsstyrelser hittar blandad information som är användbar i tillsynsarbetet. FAQ, checklistor, lathundar mm.	Löpande	
Tillsynshandledning inkl. checklistor, mallar	Tillsyn i butiker. Uppdatera handledningen om tillsyn i butiker.	Löpande	Uttrycklig önskan enl. TVL-enkät
	Material från nationella samverkansprojekt. Göra visst material som tas fram i samband med nationella samverkansprojekt tillgängligt även utanför extranätet.	Löpande	

Trycksaker. Broschyren, faktablad etc.	Broschyr till varuföretag. Ta fram en broschyr som kan lämnas till varuföretag. Broschyren beskriver varuföretagens ansvar, regler etc.	2013	Prioriterat område
	Faktablad. Uppdatering av befintliga faktablad.	Löpande	
Nyhetsbrev via e-post	Kemikalieinspektionens nyhetsbrev. Informera om vårt tillsynsarbete i Kemikalieinspektionens nyhetsbrev. Den som vill prenumerera på nyhetsbrevet går själv in på Kemi:s webbplats www.kemi.se/prenumerera och skriver in sin e-postadress.	Löpande	
	Tillsynsvägledning från Kemi. Möjlighet att via e-post få mer specifik tillsynsinformation. Exempelvis om nya regler och annat som kan vara bra att känna till. Detta sker via ett nyhetsbrev kallat "Tillsynsvägledning från Kemi".	Löpande	Vi fortsätter med vårt utskick av tillsynsvägledning via e-post då det enligt TVL-enkät är en uppskattad form av information.
Svara på e-postfrågor	På tillsynssidorna på vår webbplats kommer det att under 2013 publiceras ett webbformulär från vilket man kan skicka tillsynsrelaterade frågor. Detta formulär ska ersätta vår e-postadress "inspektor@kemi.se".	2013 (prel.)	Systemet ska förhoppningsvis ge bättre hantering av frågor. Bland annat ska frågor snabbare komma till rätt person.

Muntligt stöd & råd

Form/aktivitet	Område/innehåll	År (2013/2014/2015)	Kommentar
Universitetskurs 7,5 högskolepoäng	Fortbildning för yrkesverksamma miljö- och hälsoskyddsinspektörer i samarbete med Umeå Universitet. Omarbetad utifrån den nya miljötillsynsförordningen.	2013 (höst) 2014 (prel.) 2015 (prel.)	
Seminarier/ föreläsningar	Seminarie serie om CLP, begränsningsregler, m.m.	2014 (prel.)	
	Seminarier/föreläsningar. Genomföra seminarier/föreläsningar. Vid förfrågan från till exempel länsstyrelser, miljö-samverkansprojekt, universitet och högskolor med flera.	Löpande	
Länsstyrelsekonferens	Handläggarräff. Årlig handläggarräff, 1 – 2 dagar.	Löpande	
Medföljare på Kemikalieinspektionens tillsynsbesök	Medföljare vid tillsynsbesök. Handläggare på kommuner, länsstyrelser och centrala myndigheter erbjuds att följa med på Keml:s inspektioner.	Löpande (isamband med vissa projekt)	
Telefonfrågor	Telefonvägledning. Vägledning i olika frågor som rör tolkning av kemikalielagstiftningen.	Löpande	

Samordning

Form/aktivitet	Område/innehåll	År (2013/2014/2015)	Kommentar
Nationella samverkansprojekt	Reach-tillsyn. 2012 års startade ett samverkansprojekt inriktat mot Reach-tillsyn hos nedströmsanvändare. Projektet fortsätter under 2013 och vi genomför det i samarbete med Naturvårdsverket. Projektet riktar sig till både länsstyrelser och kommuner.	2013	
	Varutillsynsprojekt. Tillsynsprojekt om varutillsyn ute i detaljhandeln inriktat mot smycken och bijouterier.	2014 (vår)	Uttrycklig önskan enl. TVL-enkät
	Bekämpningsmedelstillsynsprojekt	2015 (höst)	
Samverkan med andra myndigheter.	Myndighetssamverkan. Samverkan i frågor som rör gemensamma områden i miljöbalken, Reach och CLP. Identifiera inom vilka områden som Keml kan samverka med andra myndigheter i fråga om tillsynsvägledningen.	Löpande	Arbete för detta startade inom ramen för tillsyns och föreskriftsrådet 2012.
Stötta i regionala projekt, till exempel miljösamverkan	Regionala projekt. Stödet kan till exempel bestå i att Keml utser en kontaktperson som kan svara på frågor, medverkar med idéer inför projektet, medverkar vid utbildningar eller lämnar synpunkter på skrivet material. Vid varje förfrågan görs en bedömning av vilka resurser som finns att tillgå.	Vid förfrågan	

Uppföljning & utvärdering

Form/aktivitet	Område/innehåll	År (2013/2014/2015)	Kommentar
<p>Rapportering från kommuner och länsstyrelser</p>	<p>Skicka enkäter till tillsynsmyndigheterna. EG-förordningar kräver att KemI samlar ihop data och rapporterar landets tillsyn på nedanstående områden till kommissionen eller till den europeiska kemikaliemyndigheten Echa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tillsyn av växtskyddsmedel - Marknadskontroll - Tillsyn över Reach - Tillsyn över CLP - Tillsyn över VOC-produkter - Tillsyn av biocider <p>Dessa uppgifter ska också användas för att se var vi kan behöva göra vägledningsinsatser.</p>	<p>Löpande</p>	
<p>Utvärderingar</p>	<p>Utvärderingar-efterfråga synpunkter och förbättringsförslag från deltagare i nationella samverkansprojekt och kurser/seminarier</p>	<p>Löpande</p>	

www.kemikalieinspektionen.se

**Kemikalieinspektionen, Box 2, 172 13 Sundbyberg. Besöksadress: Esplanaden 3A
Tel: 08-519 41 100, Fax: 08-735 76 98, E-post: kemi@kemi.se**